

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ "УНІВЕРСУМ"

Циклова комісія економіко-математичних дисциплін і менеджменту

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

 Олексій ЖИЛЬЦОВ
« _____ » _____ 2022 року



РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІНАНСИ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

для студентів

спеціальності

072 Фінанси, банківська справа та страхування

освітньої програми

Фінанси і кредит

освітньо-професійного ступеня

фаховий молодший бакалавр




Київ – 2022

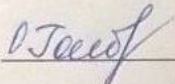
Розробник: Мельник Вікторія Володимирівна, викладач циклової комісії економіко-математичних дисциплін і менеджменту Фахового коледжу "Універсум" Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат економічних наук

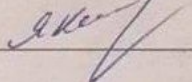
Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії економіко-математичних дисциплін і менеджменту

Протокол від « 31 » серпня 2022 р. № 4

Голова циклової комісії  Вікторія КАЗАКОВА

Робочу програму перевірено
« ___ » _____ 2022 р.

Заступник директора
з навчально-методичної роботи  Оксана ГОЛОВЧАНСЬКА

Заступник директора з навчальної роботи  Яніна КАРЛІНСЬКА

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « ___ » _____ 20__ р., протокол № ___

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « ___ » _____ 20__ р., протокол № ___

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « ___ » _____ 20__ р., протокол № ___

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « ___ » _____ 20__ р., протокол № ___

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Вид дисципліни	вибіркова
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів / годин	3 / 90
Курс	3
Семестр	5
Кількість змістових модулів з розподілом:	3
Обсяг кредитів	3
Обсяг годин, в тому числі:	90
Аудиторні	42
Модульний контроль	6
Семестровий контроль	-
Самостійна робота	42
Форма семестрового контролю	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – сформувати у студентів цілісну систему знань щодо особливостей організації й функціонування фінансів в малому бізнесі. Для досягнення цієї мети в процесі вивчення дисципліни розкриваються: методичний інструментарій оцінки вартості бізнесу та фінансового бізнес-планування; особливості фінансування, оподаткування, інвестиційних рішень в малому бізнесі та ідентифікації ризиків і їх страхування в умовах невизначеності.

Завдання дисципліни – формування системи знань про закономірності та особливості розвитку малого бізнесу як сектора сучасної економіки, набуття практичних навичок зі створення та організації малого бізнесу, орієнтування в основних законодавчих та нормативних актах, які регламентують господарську діяльність малих суб'єктів господарювання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента повинні бути сформовані наступні **предметні компетентності**:

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності</i>		
ЗК-2	Здатність працювати автономно та виявляти лідерські навички	1 - 10
ЗК-5	Здатність приймати обґрунтовані рішення	1 - 10
ЗК-7	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел	1 - 10
<i>Фахові компетентності</i>		
ФК-1	Базові знання наукових понять і методів, необхідних для розуміння принципів функціонування фінансової системи	1 - 10
ФК-10	Вміння застосовувати знання з організації та функціонування податкової системи України у професійній діяльності для розрахунків і сплати податків, зборів і обов'язкових платежів юридичних та фізичних осіб	5
<i>Предметні компетенції</i>		
	використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності малих підприємств	5; 6
	демонструвати вміння бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності малих підприємств з урахуванням ризиків	7 - 10
	володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування малих підприємств	3; 4; 9; 10
	володіти знаннями інноваційних методів та прийомів управління змінами	9; 10
	уміти оцінювати ефективність малого бізнесу	10

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент:

Û застосовує професійно-профільовані знання у фінансовій сфері відповідно до видів роботи (ПРН-1);

Û знає механізм функціонування фінансової системи держави в сучасних економічних умовах (ПРН-3);

Û знає сутність малого бізнесу, закономірностей його розвитку, місце та роль в сучасній економічній системі;

Û знає особливості реалізації функцій менеджменту в сфері малого підприємництва;

Û знає інноваційні технології управління малим бізнесом, особливості управлінської праці в малому бізнесі;

Û знає принципи нормативно-правового упорядкування діяльності малих суб'єктів господарювання;

Û уміє визначати переваги та недоліки різних організаційних форм малого підприємництва;

Û знає механізм державної реєстрації суб'єктів малого бізнесу, навички створення та організації малого підприємництва;

Û знає зміст та основні фактори зовнішнього та внутрішнього середовища малого підприємства;

Û знає форми та методів державної підтримки суб'єктів малого підприємництва;

Û уміє управляти фінансами малого підприємництва в умовах невизначеності.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт			
		Аудиторна			Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	
Змістовий модуль 1. Основи фінансів малого підприємництва в умовах невизначеності					
Тема 1. Основи фінансів малого бізнесу	8	2	2		8
Тема 2. Організація грошових розрахунків малих підприємств	8	2	2		
Тема 3. Джерела фінансування малого бізнесу	8	2	2		4
Тема 4. Процес створення суб'єкта малого підприємництва та його основні етапи	8	2	2		4
Модульний контроль	2				
Разом за змістовим модулем 1	34	8	8	0	16
Змістовий модуль 2. Оподаткування, інвестування та управління підприємницькими ризиками					
Тема 5. Оподаткування малого бізнесу	8	2	2		4
Тема 6. Оцінка вартості бізнесу	8	2	2		4
Тема 7. Інвестиційні рішення в малому бізнесі	8	2	2		8
Тема 8. Підприємницькі ризики і страхування в малому бізнесі	8	2	2		
Модульний контроль	2				
Разом за змістовим модулем 2	34	8	8	0	16
Змістовий модуль 3. Сучасні аспекти функціонування фінансів малого підприємництва в умовах невизначеності					
Тема 9. Концепція франчайзингу як особливої форми організації бізнесу	8	2	2		4
Тема 10. Фінансове забезпечення функціонування малого бізнесу	12	4	2		6
Модульний контроль	2				
Разом за змістовим модулем 3	22	6	4	0	10
Усього	90*	22	20	0	42

*- з урахуванням модульних контрольних робіт (6 год.)

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Основи фінансів малого підприємництва в умовах невизначеності

Тема 1. Основи фінансів малого бізнесу

Сутність підприємництва, його ознаки і функції. Поняття і особливості фінансів малого бізнесу. Організаційно-правові форми малого бізнесу та їх вплив на фінансові рішення. Мета і завдання управління фінансами малого бізнесу. Принципи та умови здійснення підприємницької діяльності. Державне регулювання малого бізнесу. Основні фінансові рішення в малому бізнесі та критерії їхньої оцінки.

Рекомендована література: [1, 3, 5, 6, 10].

Тема 2. Організація грошових розрахунків малих підприємств

Сутність і значення грошового обороту у діяльності підприємств. Сфери застосування грошових розрахунків. Грошовий оборот. Форми грошових розрахунків. Готівкові розрахунки. Проведення касових операцій. Порядок здійснення безготівкових розрахунків. Види банківських рахунків. Порядок відкриття рахунків у банку. Форми безготівкових розрахунків.

Рекомендована література: [1, 3, 4, 5, 6, 10].

Тема 3. Джерела фінансування малого бізнесу

Поняття і форми фінансування малого бізнесу. Джерела утворення власного капіталу і форми його існування. Засновницький та додатковий капітал, його функції. Прибуток від підприємницької діяльності як джерело самофінансування. Порядок формування й розподілу прибутку в підприємствах малого бізнесу. Зовнішні джерела фінансування малого бізнесу та особливості їх залучення. Механізм банківського кредитування малого бізнесу. Кредитування малого бізнесу кредитними спілками. Залучення державних коштів на розвиток малого бізнесу. Лізинг. Комерційний кредит.

Рекомендована література: [1, 3, 4, 5, 6, 8, 11].

Тема 4. Процес створення суб'єкта малого підприємництва та його основні етапи

Установчі документи підприємства: мета та основні вимоги при їх складанні.

Процес державної реєстрації підприємства. Особливості процедури державної реєстрації суб'єкта малого підприємництва без створення юридичної особи. Способи реєстрації ФОП. Класифікація видів економічної діяльності (КВЕД): основне призначення та впровадження.

Рекомендована література: [1, 3, 5, 6, 10, 11, 13].

Змістовий модуль 2. Оподаткування, інвестування та управління підприємницькими ризиками

Тема 5. Оподаткування малого бізнесу

Економічна сутність податків. Принципи побудови податкової системи. Фіскальна і регулююча функції податків. Види податків та джерела їх сплати. Загальнодержавні податки і збори. Місцеві податки і збори. Податки, що

сплачують суб'єкти підприємництва, та їх вплив на підприємницьку діяльність. Методи визначення податкового тягаря. Альтернативне оподаткування малого бізнесу. Податкове планування як засіб оптимізації податкового тягаря.

Рекомендована література: [1, 3, 5, 6, 10, 11, 12].

Тема 6. Оцінка вартості бізнесу

Оцінка вартості бізнесу та сфери її застосування. Методи оцінки вартості бізнесу. Оцінка бізнесу, що придбавається чи продається. Фактори, що впливають на вартість бізнесу та їх врахування при фінансовому управлінні підприємством.

Рекомендована література: [1,3,5,6,10,13]

Тема 7. Інвестиційні рішення в малому бізнесі

Поняття і зміст інвестування. Види інвестицій в малому бізнесі. Моделі інвестиційних розрахунків та види інвестиційних рішень. Статичні й динамічні методи оцінки інвестиційних проектів. Визначення економічного терміну використання й оптимального часу заміщення основних засобів.

Рекомендована література: [1, 3, 5, 6, 10, 12, 13].

Тема 8. Підприємницькі ризики і страхування в малому бізнесі

Види підприємницьких ризиків. Ідентифікація й методи оцінки ризиків. Методи управління ризиками. Програма боротьби з ризиками в підприємстві. Страхування ризиків. Види страхового покриття. Вибір страхового агента. Страхування життя. Соціальне забезпечення. Страхування від хвороб і нещасних випадків. Система пенсійного забезпечення.

Рекомендована література: [1, 3, 5, 6, 10, 11, 13].

Змістовий модуль 3. Сучасні аспекти функціонування фінансів малого підприємництва в умовах невизначеності

Тема 9. Концепція франчайзингу як особливої форми організації бізнесу

Історія виникнення і розвитку франчайзингу. Економічна сутність франчайзингових відносин. Переваги та недоліки франчайзингових відносин.

Класифікація основних видів франчайзингу та характеристика його складових. Виробничий франчайзинг. Торгівельний франчайзинг. Сервісний франчайзинг. Змішаний франчайзинг. Прямий франчайзинг. Франчайзинг розвитку мереж. Майстер-франчайзинг. Стандартний (класичний франчайзинг). Вільний франчайзинг.

Форми підприємницької діяльності, які використовує франчайзинг: аутсорсинг, лізинг, брендинг, вендинг, бенчмаркінг, інжиніринг, венчурні фонди.

Фактори, що впливають на розвиток франчайзингу. Перспективи розвитку франчайзингу в Україні.

Рекомендована література: [1, 3, 5, 6, 9, 13].

Тема 10. Фінансове забезпечення функціонування малого бізнесу

Сутність і значення фінансового забезпечення діяльності підприємств малого бізнесу. Сутність активів підприємств. Склад і структура оборотних активів. Класифікація оборотних активів. Необхідність кредитування. Сутність кредитних відносин. Класифікація кредитів, які надаються підприємствам. Порядок отримання банківського кредиту. Порядок погашення отриманої позики та відсотків за користування нею. Контроль банку за використанням та погашенням кредиту. Оцінювання фінансового стану підприємств.

Рекомендована література: [1, 3, 5, 6, 11, 13].

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студента

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	4	4	4	4	3	3
Відвідування семінарських занять	1	4	4	4	4	2	2
Робота на семінарському занятті	10	4	40	4	40	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	3	15	2	10
Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25	1	25
Разом			88		88		60
		Максимальна кількість балів: 236					
		Розрахунок коефіцієнта: 2,36					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість балів
1	Державна підтримка малого бізнесу	5	5
2	Оцінка вартості бізнесу та сфери її застосування	5	5
3	Бізнес-план та його основні складові	4	5
4	Франчайзинг як форма ведення малого бізнесу	5	5
5	Необхідність та методи визначення податкового тягаря для малих підприємств	4	5
6	Інвестиційні рішення в малому бізнесі	5	5
7	Підприємницькі ризики і страхування в малому бізнесі	5	5
8	Визначення економічного терміну використання й оптимального часу заміщення основних засобів	4	5
9	Страхування підприємницьких ризиків	5	5
Разом		42	45

Самостійна робота студента з курсу – це вид самостійної роботи студентів в групі, яка містить результати проектної діяльності в межах курсу та відображає рівень навчальної компетентності. Мета самостійної роботи: самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст самостійної роботи: завершена проектна теоретично-практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі компетентностей, набутих під час лекційних та семінарських занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Шкала оцінювання самостійної роботи

Бали за виконання самостійної роботи	Значення оцінки
5	Високий рівень підготовки матеріалу з можливими, незначними недоліками
4	Достатньо високий рівень підготовки матеріалу, відповідь структурована, дано характеристику більшості елементів
3	В цілому добрий рівень підготовки матеріалу, відповідь структурована, дано характеристику незначній кількості елементів
2	Посередній рівень підготовки матеріалу, структура відповіді відсутня, дано характеристику певній частині елементів
1	Структура відповіді відсутня, дано характеристику незначній кількості елементів за вибором студента
0	Відсутність виконаного завдання винесеного на самостійне опрацювання студента або абсолютна невідповідність матеріалу, що підготував студент, питанню винесеного на самостійне опрацювання

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Завдання модульних контрольних робіт у своїй сукупності охоплюють усі теми кожного модуля. Кількість варіантів кожного комплекту МКР – 5. Кожен варіант складається з трьох типів завдань: визначення понять (2 терміни в кожному варіанті), що оцінюється по 2,5 бали за кожен термін, аналіз та характеристика управлінських процесів (2 питання), що оцінюються по 5 балів за кожну правильну відповідь, ситуаційно-розрахункова задача – 10 балів.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Форма проведення семестрового контролю – залік.

Результати заліків оцінюються за стобальною шкалою відповідно до кількості набраних балів, і як правило, оголошуються на останньому семінарському занятті. Оцінка виставляється за умови, коли студент успішно виконав усі види робіт для проміжного контролю, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни. У разі невиконання окремих обов'язкових видів робіт з об'єктивних причин, студент повинен виконати їх і відзвітуватись у строк до останнього семінарського заняття. Час та порядок виконання робіт і звітування визначає викладач. Якщо за результатами проміжного контролю під час вивчення навчальної дисципліни студент набрав менше ніж 35 балів, то для одержання заліку він має пройти повторний курс вивчення відповідної навчальної дисципліни.

Шкала оцінювання

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100	Відмінно
B	82-89	Дуже добре
C	75-81	Добре
D	69-74	Задовільно
E	60-68	Достатньо
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу

7. Навчально-методична картка дисципліни “Фінанси малого підприємництва в умовах невизначеності”

Разом: 90 год., лекції – 22 год., семінарські заняття – 20 год., самостійна робота – 42 год., модульний контроль – 6 год.

Модулі	Назва модуля	Кіл-сть балів за модуль	Теми лекцій	Теми семінарських занять	Самостійна робота	Види поточного контролю
Змістовний модуль I	Основи фінансів малого підприємства в умовах невизначеності.	88 балів	Тема 1. Основи фінансів малого бізнесу	Тема 1. Основи фінансів малого бізнесу	15 балів	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)
			Тема 2. Організація грошових розрахунків малих підприємств	Тема 2. Організація грошових розрахунків малих підприємств		
			Тема 3. Фінансування малого бізнесу	Тема 3. Фінансування малого бізнесу		
			Тема 4. Процес створення суб'єкта малого підприємства та його основні етапи	Тема 4. Процес створення суб'єкта малого підприємства та його основні етапи		
Змістовний модуль II	Оподаткування, інвестування та управління підприємницькими ризиками.	88 балів	Тема 5. Оподаткування малого бізнесу	Тема 1. Оподаткування малого бізнесу	15 балів	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)
			Тема 6. Оцінка вартості бізнесу	Тема 2. Оцінка вартості бізнесу		
			Тема 7. Інвестиційні рішення в малому бізнесі	Тема 3. Інвестиційні рішення в малому бізнесі		
			Тема 8. Підприємницькі ризики і страхування в малому бізнесі	Тема 8. Підприємницькі ризики і страхування в малому бізнесі		
Змістовний модуль III	Сучасні аспекти функціонування фінансів малого підприємства в умовах невизначеності.	60 балів	Тема 9. Концепція франчайзингу як особливої форми організації бізнесу	Тема 9. Концепція франчайзингу як особливої форми організації бізнесу	10 балів	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)
			Тема 10. Фінансове забезпечення функціонування малого бізнесу	Тема 10. Фінансове забезпечення функціонування малого бізнесу		

8. Рекомендована література

Базова

1. Аранчій В. І., Чумак В. Д., Бражник Л. В. Фінанси підприємств : навч. посіб. Полтава : РВ ПДАА, 2018. 350 с.
2. Бедринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2018. 292 с.
3. Добрава Н. В., Осипова М. М., Бондаренко М. О. Основи бізнесу : навч. посіб. Одеса, 2018. 305 с.
4. Ситник Н.С., Стасишин А.В. Фінанси бізнесу : навч. посіб. За заг. ред. Н. С. Ситник. Львів: Видавництво «Апріорі», 2019. 432 с.
5. Фастовець А.А., Фисун І.В. Фінанси малого бізнесу : навч. посіб. К. : Кондор, 2013. 302 с.

Додаткова

6. Крюков С.П. Фінансування малого бізнесу в посткризовий період. URL : <http://www.vlasnasprava.info/ua>.
7. Кузьмін В.В. Фінансові основи підприємництва : навч. посіб. К. : Центр навчальної літератури, 2006. 192с.
8. Мельников А.М., Коваленко О.А., Пундяк Н. Б. Основи організації бізнесу : навч. посіб. За заг. ред. А.М. Мельникова. К. : Центр учбової літератури, 2013. 200 с.
9. Савицька Н. Л., Козуб В. О., Печенка О. І. Європейський бізнес : конспект лекцій. Харків : Форт, 2015. 132 с.

Інтернет ресурси

10. Законодавчі документи. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/>
11. Нормативні акти України. URL : www.nau.kiev.ua
12. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL : www.ukrstat.gov.ua
13. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua>